

STUDIUL UTILITĂȚII SOFT-ULUI EDUCAȚIONAL ÎN TERAPIA LOGOPEDICĂ A COPIILOR CU DEFICIENȚE MENTALE

*Elena Crișan, profesor,
Șc. Gimnazială Specială „Constantin Păunescu”
Tecuci, jud. Galați, România,
Valentina Stratan, conf. univ., dr.,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

STUDY OF THE UTILITY OF EDUCATIONAL SOFTWARE IN SPEECH THERAPY OF CHILDREN WITH MENTAL DEFICIENCIES

*Elena Crișan, profesor,
„Constantin Păunescu” Christian High School
Tecuci, Galati County, Romania,
ORCID:0000-0002-6090-8956
elena81crisan@gmail.com
Valentina Stratan, PhD, associate doctor,
“Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau,
ORCID: 0000-0002-6490-9577
vstratanmd@yahoo.com*

CZU: 376:004.4

DOI: 10.46727/c.v1.24-25-03-2023.p314-319

Abstract. Educational software represents any software product in any format that can be used on any computer and that represents a subject, a theme, a lesson, a course, etc., being an alternative or the only solution to traditional educational methods (blackboard, chalk, etc.). Educational software is a progressive and motivating method that contributes to the efficiency of teaching/learning/evaluation, the modernization of the didactic act, and the accessibility of knowledge. The questionnaire, applied online, highlighted the implementation of the educational software in speech therapy, the advantages, disadvantages, along with the challenges and opportunities of their use. The most used educational software in online speech therapy by the speech therapists who participated in the study is LOGOPEDIX. Another platform used to a significant extent is Tara, Geno-Pro, Timlogo, Voxi Kids, Octoplay, Tarabostes, Pictosonidos. The role and contribution of educational software in the therapy of language disorders, how it influences the results obtained in speech therapy and how it contributes to solving a number of existing cases, was mentioned. Educational software specially created for children with disabilities are important sources in correcting deficiencies. Using IAC can help people with disabilities overcome their disability, become less dependent and enrich their repertoire of skills and abilities. The use of educational software in the correction of language disorders in students with intellectual disabilities is obvious, but the full exploitation depends on the degree to which speech therapists are prepared to integrate them, as well as the available technological resources.

Keywords: educational software, speech therapy, speech therapist, language disorder therapy, people with disabilities, technological resources.

Noile tehnologii au creat modificări în cadrul societății în care trăim și au influențat pozitiv activitățile din școli, devenind un mediu de dezvoltare prielnic în educația și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Folosind tehnologiile informaționale și de comunicare în educație, s-a născut o schimbare majoră a unor principii didactice și strategii de predare și învățare. În ultimii ani s-a dezvoltat foarte mult adaptarea tehnologiilor destinate utilizatorilor cu nevoi speciale, iar aceste adaptări sunt cunoscute sub sintagma de tehnologii de acces [4, p. 65].

Aplicațiile informatice specializate pot conduce la importante progrese ale copilului cu deficiență [3, p. 372]. Computerul nu poate înlocui intervenția profesorului, dar pedagogul

poate îmbunătății împreună cu computerul capacitățile cognitive și praxiologice ale copiilor cu dificultăți de învățare [ibidem].

Pentru terapia logopedică Softul educațional este o alternativă la metodele tradiționale. Când alegem un soft educațional sau program eficient, trebuie să avem în vedere dacă programul dorit va dezvolta elevului vreo competență și dacă va ajuta elevul să realizeze sarcina dată și nu ar fi putut decât în acest mod. Tot în alegerea unui soft educațional trebuie să ținem cont dacă acesta răspunde obiectivelor propuse din programul educațional individualizat și dacă poate oferi acces la curriculum. Trebuie să avem în vedere dacă programul oferă indicii și feedback elevului, deoarece acest aspect este foarte important pentru copii cu C.E.S. În momentul când acest soft educațional este adaptabil elevilor cu C.E.S. vom ști sigur că acesta ne va fi de ajutor în rezolvarea problemelor pe care le întâmpinăm în lucrul cu astfel de elevi. Trebuie ținut cont ca textul programului să fie suficient de mare și clar, deoarece acest format de text este esențial pentru succesul învățării la elevii cu CES. Elevilor cu CES. le trebuie un program ușor de folosit, pentru că ei nu vor memora prea multe comenzi în rezolvarea sarcinilor din softul educațional respectiv. [ibidem, p.383]

Software educațional reprezintă orice produs software, indiferent de ce format este, poate fi utilizat pe orice calculator ca o alternativă sau soluție în raport cu metodele educaționale tradiționale [4, p. 103]. Softul educațional este o metodă progresivă și motivantă ce contribuie la eficientizarea predării/învățării/evaluării, modernizarea actului didactic, încurajarea inovației didactice, la accesibilizarea cunoștințelor, creșterea randamentului dascălului. Este o alternativă la metodele tradiționale.

Urmare a celor relatate, am fost motivați să concepem, într-un cadru propriu, un chestionar, prin prisma propriei experiențe de utilizare a softurilor educaționale în terapia logopedică. Scopul alcătuirii acestui chestionar a fost de a descoperii perspectivele privind utilizarea unui soft educațional în terapia tulburărilor de limbaj, din perspectiva specialiștilor, iar concluziile acestuia pot ajuta la o înțelegere mai profundă a oportunităților, dar și a obstacolelor cu care s-ar confrunta aceștia. Studiul privind identificarea soft-urilor educaționale în logopedie și eficiența lor a fost realizat în perioada septembrie 2022 – ianuarie 2023. Chestionarul a fost creat în Google Forms. Selecția participanților la studiu a fost aleatoare, pe baza chestionarului distribuit online pe diferite platforme: Facebook, Whatshap, Email, SMS, Instagram. În total au fost dispuși să completeze chestionarul 214 participanți, care activează în funcția de logopezi în diferite locații din România. Chestionarul a fost elaborat pe baza analizei literaturii de specialitate și a cuprins 34 întrebări, cu răspunsuri la alegere despre implementarea soft-ului educațional, avantaje, dezavantaje, provocări și oportunitățile de utilizare a acestora. Prin acest studiu am încercat să urmărim și să evidențiem rolul și aportul adus de softul educațional în terapia tulburărilor de limbaj, cum a influențat rezultatele obținute în terapia logopedică și cum a contribuit la rezolvarea unui număr de cazuri existente.

Majoritatea participanților au fost femei (61,7%), iar în ceea ce privește vârsta 61% dintre logopezi au vârsta cuprinsă între 40 și 60 de ani. Studiile absolvite sunt relevante pentru nivelul de pregătire al logopezilor și am constatat că într-o proporție semnificativă aceștia au absolvit un program de master (65% de logopezi) sau chiar doctorat (11,2% de logopezi), ceea ce indică o formare academică substanțială, dar și dorința de perfecționare în carieră, mai ales pentru faptul că în România, pentru a profesa în domeniul logopediei, sunt necesare în principiu doar studiile de licență de specialitate.

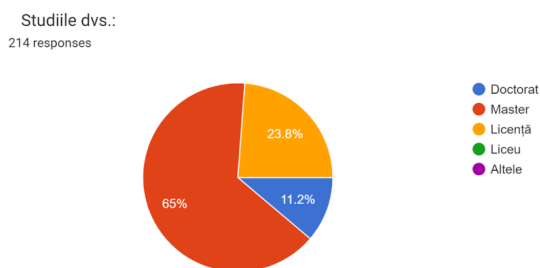

Fig.1 Studii logopezi

Modul în care logopezii își desfășoară activitatea a fost un alt aspect pe care l-am luat în considerare în chestionar. Dintre participanții la sondaj, marea majoritate (47,5% de logopezi) lucrează în școli gimnaziale speciale, deci sunt cadre didactice în învățământul preuniversitar din România. Doar 23,4%, adică 50 de logopezi din 214, își desfășoară activitatea în cabinete individuale, alți 10,3% din logopezi activează în Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională și 7,5 profesează în Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă.

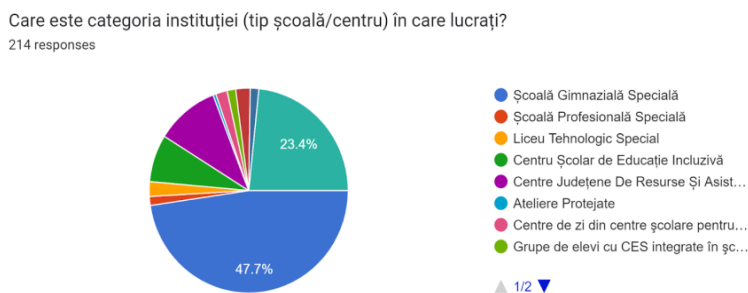

Fig. 2. Tipul instituției unde lucrează

Un alt aspect care ne-a interesat a fost cel legat de tipul de deficiență mentală și de limbaj cu care se lucrează. S-a constatat că printre logopați predomină (45,5%) copiii cu deficiențe mentale ușoare, 26,5% au deficiențe de limbaj cu sau fără tulburări expresive, 10,9% de logopați au autism, sindrom Asperger și aproximativ tot atâția au întârziere mentală moderată.

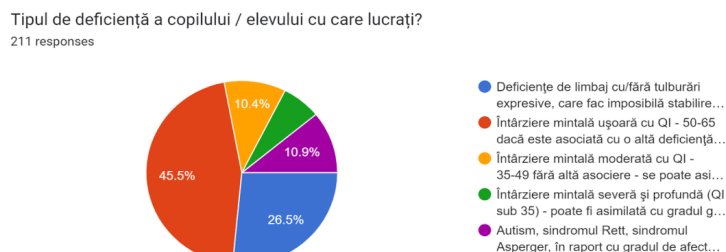

Fig. 3. Tipul deficienței copiilor

Făcând o comparație, observăm procentul destul de mare (49,1%) de utilizare a softului educațional în cadrul orelor de terapie logopedică.

În medie comparativ cu volumul de muncă de tip clasic/tradițional, volumul activității terapeutice utilizând soft-ul educațional a fost:
212 responses

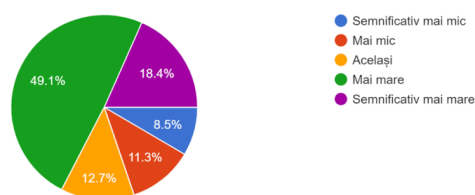

Fig. 4. Comparație stil învățare clasic vs. modern

La întrebarea „În activitatea Dvs. folosiți vreun soft educațional?”, am obținut un procent încurajator de 79,9% afirmativ, fapt ce determină specialiștii de a evolua și de a integra modernul în terapia logopedică.

Soft-ul educațional cel mai utilizat în terapia logopedică de către logopezii care au participat la acest sondaj este LOGOPEDIX-ul. O altă platformă utilizată într-o măsură semnificativă este Tara, Geno-Pro, Timlogo, Voxi Kids, Octoplay, Tarabostes, Pictosonidos.

Care este acel soft educațional? Vă rog să precizați acest soft.

176 responses

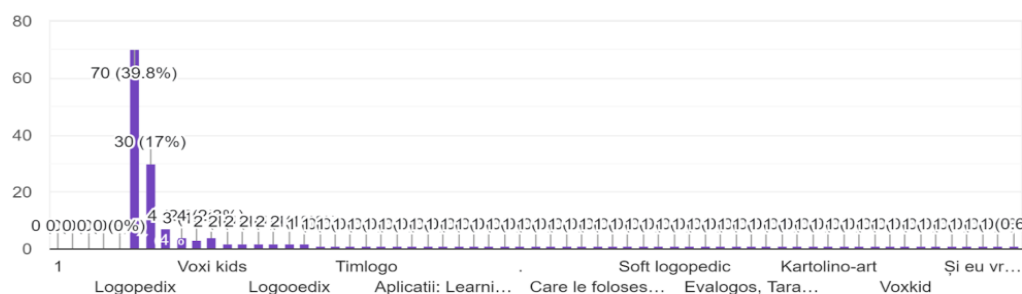

Fig. 5. Soft-uri educaționale

Programul software **Logopedix** este avizat de Ministerul Educației din România și este un produs software interactiv ce permite copiilor să participe în procesul de corectare a tulburărilor de limbaj, are o interfață prietenoasă și este foarte ușor de utilizat în corectarea tulburărilor de limbaj: întârzieri în dezvoltarea limbajului, dislalie, dislexie. Programul educațional pe calculator **Logopedix** este dezvoltat de către Asociația SNAC România și folosit de 3 utilizatori ai software Informer. Cea mai populară versiune printre utilizatorii acestui produs este 1.0., denumirea fișierelor executabile ale programului este logopedix.exe. În pagina de start ne sunt prezentate fișierele pe care le conține softul, fiecare făcând referire la un anumit domeniu: *întârziere în dezvoltarea limbajului, dislalie, disgrafie, ghid metodologic, fișa logopedică*. Structura softului este prezentată sub formă de fagure [2, p. 86].

Pentru majoritatea logopezilor (65,7%), este ușoară utilizarea acestui soft educațional, iar un procent de 36,8 % de logopezi sunt încântați de acest soft educațional.

Vă este ușor utilizarea acestui soft educațional?

198 responses

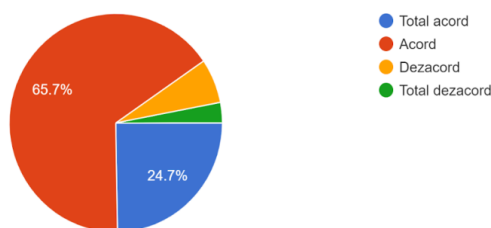

Fig. 6. Stabilirea dificultății utilizării soft-ului

Pe o scară de 1 la 10 cât de mulțumit(ă) sunteți de acest soft educațional pe care îl utilizați?

201 responses

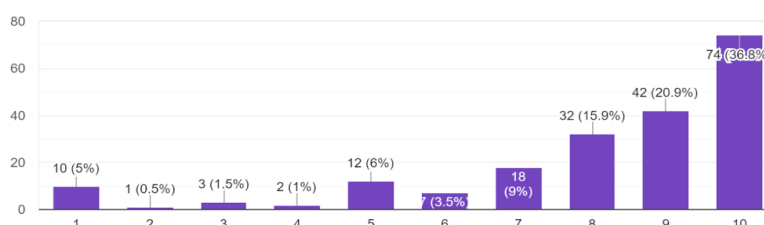

Fig. 7. Gradul de satisfacție a utilizării soft-ului

Procente ridicate găsim și în cazul procedurii de identificare a deficiențelor de pronunție a elevului prin intermediul soft-ului educațional (38,3%).

Un alt aspect care ne-a interesat a fost cel legat de gradul de utilitate a acestui soft educațional în cazul implementării/impostării unui sunet nou, dar și în cazul unei evaluări constatative/finale.

Când ați avut de implementat/impostat un sunet nou v-a fost ușor să o faceți cu ajutorul acestui soft educațional?

203 responses

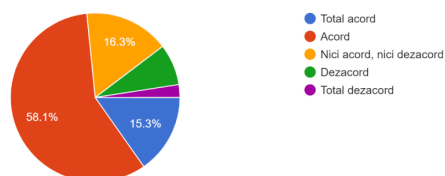

Fig. 8. Gradul de utilizare în impostarea unui sunet deficitar

Când ați avut de făcut o evaluare constatativă/finală v-a fost ușor să utilizați soft-ul educațional?

202 responses

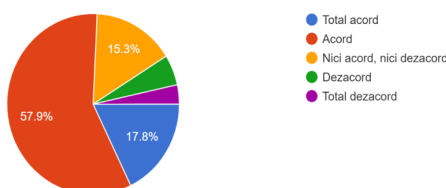

Fig. 9. Gradul de utilizare în procesul de evaluare

Tot prin completarea acestui chestionar s-a ajuns la concluzia că gestionarea timpului a fost mai bună, (57,1%), precum și comunicarea cu elevul a fost mai deschisă și eficientă, (83,8%), transformându-se astfel într-o relație de încredere (56,7%) reducând considerabil stresul/anxietatea elevului în cauză (36,1%).

Un aspect demn de menționat a fost și întrebarea care se referea la ce îmbunătățiri ar aduce programului soft educațional cu care lucrează. Astfel că din 214 de logopezi chestionați, doar un număr de 50 au venit cu oarece propuneri de îmbunătățire a soft-ului educațional cu care lucrează. Acest lucru mă determină să cred că elementele din care este conceput softul sunt cele mai potrivite și pliabile în identificarea, implementarea și corectarea sunetelor deficitare și acest soft este de un real ajutor logopezilor în cadrul orelor de terapie.

În concluzie menționăm că folosirea instruirii asistate de calculator poate ajuta persoanele cu dizabilități să-și depășească starea de handicap, să-și îmbogățească repertoriul de deprinderi și capacități. Cu toate acestea, realitatea a arătat că aceste efecte benefice nu au fost posibile în toate situațiile.

Este dificil să estimăm rolul calculatoarelor și a soft-urilor educaționale în terapia logopedică a copiilor cu CES. Fiind special create pentru această categorie de copii, ele sunt mijloace importante în corectarea deficiențelor de vorbire. Impactul softului educațional în terapia logopedică a elevilor cu tulburări de limbaj este evident: procentul destul de mare a logopezilor (49,1%) care utilizează softul educațional în cadrul orelor de terapie logopedică; utilitatea softului educațional de către logopezi în cazul implementării/impostării unui sunet nou este de 58,1%, și în cazul unei evaluări constatative/finale de 57,9%.

Mijloacele informatice moderne sporesc semnificativ atractivitatea procesului de terapie logopedică. Softul educațional reprezintă „inovația tehnologică cea mai importantă a pedagogiei moderne”. Rezultatele chestionării logopezilor din România au demonstrat utilitatea softului educațional în terapia logopedică a copiilor cu deficiențe mentale.

BIBLIOGRAFIE

1. CROITOR-CHIRIAC. Tatiana. *Valențe metodologice ale instruirii asistate de calculator în învățământul superior: tz de doct. în pedagogie. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, 2013 - 112 pg*
2. FOLOȘTINĂ, Ruxandra, SIMION Elena. *Învățarea digitală la copiii cu nevoi educaționale de suport*. editura Universitară, București, 2020. 192 p. ISBN: 978-606-28-1206-5.
3. GHERGUȚ, A. *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*. Iași, Ed. Polirom. 2013. ISBN: 978-973-46-3386-9
4. PĂDURE, M. *Aspecte ale utilizării tehnologiilor de acces în educația persoanelor cu deficiențe de vedere*. în Preda, V., (coord.) – *Elemente de psihopedagogie specială*, Cluj-Napoca, Ed. Eikon. 2007.
5. PETRESCU, P.R., PACEARCĂ, Ș. *Utilizarea TIC în procesul de predare – învățare în clasele care includ elevi cu C.E.S.*. Brașov. 2011.
6. POPESCU, Ofelia, *Integrarea socială a copiilor cu tulburări de limbaj: tz. de doct. în Psihologie Specială*, Chișinău. 2019. cu titlul de manuscris: C.Z.U.: 316.614-056.264(043.3)